

Чван В. М.,
ст. викладач кафедри ГЕ

РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА В ОВОЛОДІННІ ПРОФЕСІЄЮ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РЕФОРМИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

(друкується у скороченому варіанті)

В сучасних умовах ринкових відносин і запровадження ринку праці значно підвищуються вимоги до підготовки фахівців з вищою освітою. Йдеться про вироблення у майбутніх працівників таких рис особистості, які б свідчили про їх готовність до самостійної пізнавальної діяльності. В цій ситуації виникає потреба сформувати демократичний тип викладання, що означає творчу співдружність студента і викладача, підвищення особистої відповідальності саме студента за результати навчання. Рішення цих проблем, як показує аналіз, неможливе без змін в методиці навчання. Задля досягнення цієї мети створена і система контролю знань студентів.

Згідно з Положенням "Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах", самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом за час, вільний від обов'язкових аудиторних занять. Життям доведено, що тільки ті знання, які студент здобув самостійно, завдяки власному досвіду, думці й дії, будуть насправді міцними. В процесі викладання навчального матеріалу засвоюється 15 відсотків інформації, що сприймається на слух, 65 відсотків — слух і зір. Якщо навчальний матеріал опрацьовується власноручно, самостійно (індивідуально), виконується завдання від його постановки до аналізу отриманих результатів, то засвоюється не менше 90 відсотків інформації. Самостійна робота студента — це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі та має становити не менше 50 % часу, передбаченого для виконання основної освітньої програми, з урахування рекомендацій МОН щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень (не менше 1/3 і не більше 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного на вивчення конкретної дисципліни).

...Майже 40 % студентів називають як основну причину відставання в навчанні — відсутність уміння самостійно працювати. Низький рівень відповідних умінь і навичок студентів (наприклад, планувати свою самостійну роботу; виконувати розпорядок дня; орієнтуватися в джерелах знань; конспектувати; запам'ятовувати необхідні дані; проявляти наполегливість, коли це необхідно; зосереджувати увагу в потрібні моменти тощо) заважає їм засвоїти навіть досить простий матеріал.

...На жаль, рівень підготовки спеціалістів, яких готують ВНЗ України, часто дещо нижчий, ніж рівень вимог сучасного виробництва. Негативні чинники — недостатні базові знання студента, низька його відповідальність відносно навчального процесу, низька активність й інтенсивність самостійної роботи. Все це відбивається на якості навчання, отже, і на майбутньому працевлаштуванні молодого інженера.

Реформування української вищої школи на сьогоднішній день — це модернізація її за

європейським зразком, основа — Болонський процес, завдання якого — приведення вищої освіти в європейських країнах до єдиних стандартів і критеріїв. Не дивлячись на значну кількість дуже корисних і своєчасних наукових педагогічних знань, нововведень, проведенню реформи вищої школи в Україні, спрямованої на поліпшення якості освіти — кризові явища в суспільстві викривляють або значно послаблюють дію на досягнення позитивного ефекту, перешкоджають досягненню необхідного рівня професійних знань майбутнього інженера. А в деяких випадках стан справ навіть значно погіршується. У цій ситуації прийшов час звернути особливу увагу на вдосконалення самостійної роботи студента з подальшою перевіркою знань методом тестування — як основу якісної підготовки студента. На жаль, аналіз модульно-рейтингового контролю знань студентів показує, що частина студентів не приділяє належної уваги виконанню самостійної роботи поза аудиторією з глибокого вивчення теоретичної частини дисциплін, внаслідок чого відсоток незадовільних і низьких оцінок зростає. А деякі студенти завдання самостійної роботи взагалі не виконують внаслідок відсутності їх відповідальності до навчання. Як бути викладачеві? Як довести якість самостійної роботи студента до необхідного рівня і, відповідно, загалом якість навчання? Ввести додатковий контроль знань, розбиваючи матеріал ще на більш простіші, з малим об'ємом частини? Це вже зроблено. Ввести додаткові домашні завдання, контрольні роботи, виконання рефератів, семінари і т. ін.? Все це призведе до деякого поліпшення показників, але в незначній мірі в зв'язку з обмеженням аудиторного часу, а також зважаючи на недостатньо серйозну та стійку мотивацію в професійному і психологічному аспектах діяльності студента.

Вирішення проблеми — подальше реформування, вдосконалення методики навчання вищої школи. Ймовірний напрямок? Потрібні системні зміни і подальші дії в реформуванні освіти за участю МОНМС.

Сьогодні ВНЗ не зацікавлений у виключенні студента з низькою успішністю і прикладає всі можливі зусилля для продовження його навчання в жорстких рамках 5 років. Все це призводить до часткового зниження вимог викладачів, а також показників і рівня знань майбутнього інженера. В даній ситуації система повинна бути гнучкішою, але чітко переслідувати найголовнішу умову: безумовне і повне освоєння матеріалу дисциплін з перевіркою тестуванням з результатом не менш 80% правильних відповідей, відійшовши від 5-бальної системи оцінювання знань. Крім того, необхідно дати можливість деяким студентам, які мають труднощі з навчанням, час на переосмислення своєї діяльності, хибних поглядів на навчання, самостійне опрацювання навчальних матеріалів, що, поза сумнівом, спричинить тривалість навчання в окремих випадках більше 5 років. Тобто студент навчається за безперер-

вною 5-річною програмою з опрацюванням аудиторних годин у повному обсязі, але, у разі незадовільної здачі іспитів за фахових дисциплін, немає необхідності здавати їх відразу повторно, або потім ще й, можливо, комісії. Безумовно в цьому випадку студент повинен навчатися тільки на контрактній формі навчання, а складання державних іспитів або виконання дипломного проекту, отримання диплому про вищу освіту стає можливим тільки після усунення заборгованостей з високими показниками перевірки знань. В цьому випадку навчання може розтягнутися на термін більший за 5 років. Це потрібно для ліквідування накопичених боргів, додаткового самостійного вивчення (екстерном) вказаних дисциплін студентом (з перевіркою знань методом комп'ютерного тестування). Основні переваги цього методу:

- усунення негативних суб'єктивних чинників під час перевірки знань;
- забезпечення необхідного і достатнього професійного рівня тестування.

Чи відобразиться негативно збільшення часу навчання особи на економіці України? Ні. Економіка має достатньо спеціалістів різних галузей і потребує професіоналів з високою якістю знань. Отже, висновки.

1. ...Посилення ролі самостійної роботи студентів означає принциповий перегляд організації навчально-виховного процесу вищої школи, який повинен будуватися так, щоб розвивати уміння вчитися, творчо застосовувати отримані знання...

2. Ні в якому разі не допускати зниження вимог до якості навчання. Студент, що має оцінку «задовільно» з фахових дисциплін, не готовий для виконання повноцінних функцій інженера...

3. З метою досягнення достатнього рівня підготовки для студентів, що не склали іспити з окремих дисциплін, допустити після реалізації програми 5-річного навчання подальше їх навчання екстерном із забезпеченням навчальним закладом необхідними методичними матеріалами. Залік — за умови самостійної підготовки студента з подальшим комп'ютерним тестуванням знань з відповідних дисциплін з результатом не менш 80% правильних відповідей. Можливе багаторазове проходження тестування з відповідною оплатою послуг установи і нормування мінімального терміну між тестуваннями.

4. Дані пропозиції не спричинять будь яких змін в гіршу сторону, а ні фінансової діяльності ВНЗ, а ні підприємств. Якість освіти залежить від багатьох чинників, насамперед від якостей педагогічної діяльності освітньої установи, де людина здобуває освіту, а також від її навчально-матеріальної бази й навчально-методичного, організаційно-управлінського, фінансово-економічного, технічного й кадрового забезпечення. Якість вищої освіти залежить, окрім перерахованого, ще від одного важливого чинника — наукової школи, через яку пройшов студент у роки навчання у вищому навчальному закладі.

6 березня. Прощена неділя

Останній день масляного тижня називається прощеною неділею. В цей день прийнято просити вибачення один у одного за всі образи, спричинені протягом року.

7 березня, понеділок. Початок Великого посту

Великий піст готує християн до гідної зустрічі свята Воскресіння Христового (Пасхи). Він починається за сім днів до Пасхи і складається з сорока днів – і Страсної седмиці – тижня перед самою Пасхою.

Загальна тривалість Великого посту разом зі Страсною седмицею — 48 днів. Піст, або говіння, — це відмова не тільки від певної їжі, але й від усіх шкідливих звичок і веселощів, час каяття, роздумів і молитви.

14 березня, понеділок. Міжнародний День боротьби проти гребель

Міжнародний День боротьби проти гребель, за річки, за воду і життя. На початку антигребельного світового руху, в 1998 році, в цей день пройшло більше 50 акцій протесту в більше ніж 20 країнах світу. Більше 10 000 людей взяли участь в демонстраціях, кампаніях відправки листів протесту, очистці річок. Із 177 найбільших річок світу (1 тис. км довжиною й більше) тільки третина не мають дамб та інших споруд на своєму головному руслі. Будівництво дамб на річках — небезпечна тенденція, яка загрожуватиме природі всієї планети.

14 березня, понеділок. Міжнародний день числа «Пі»

Число „Пі” — математична константа, яка виражає відношення довжини кола до довжини його діаметра. 14 березня людство, чи, щонайменше, його частина, небайдужа до математики, відзначає день числа „Пі”.

20 березня, неділя. Всесвітній день Землі

Відзначається щорічно в день весняного рівнодення, 20-21 березня. За традицією при проведенні свята дзвонить Дзвін Миру.

День весняного рівнодення.

Важливою віхою зміни сезонів є день весняного рівнодення, астрономічний початок весни. Як відомо, навесні день збільшується, а ніч скорочується. І 20-21 березня настає момент, коли тривалість дня і тривалість ночі стають рівними. Такий день називається днем весняного рівнодення.

21 березня, понеділок. Міжнародний день лялькарів

Традицію Свята лялькарів усього світу відкрив день 21 березня 2003 року. Саме в цей день всі професіонали і прихильники театру ляльок святкують Міжнародний день лялькарів.

21 березня, понеділок. Міжнародний день сну

За даними медичної статистики в світі від тих чи інших порушень сну страждає вже більше 50% всього населення, за останні 100 років загальний час нічного сну зменшилася на 20%.

Найбільш поширені захворювання сну — безсоння, більш коректна і

наукова назва інсомнія. Цією хворобою страждають від 11 до 35% дорослого населення різних країн світу. Працівники сфери освіти, культури і мистецтва, юристи — потенційно перебувають у групі ризику до прояву інсомнії. Найчастіше вона підстерігає своїх жертв восени, це пов'язано зі зменшенням світлового дня, і навесні, коли загострюються різні розлади нервової системи і настрої. Інсомнія тягне за собою зниження концентрації уваги, дратівливість і зниження настрою, впливає на зниження імунітету в цілому. Недаремно за старих часів вважалося, що «сон — найкращі ліки».

26 березня, суббота. Година Землі

Година Землі — щорічна міжнародна подія, що проводиться Всесвітнім фондом дикої природи — WWF. Проводиться в останню суботу березня і закликає господарства та комерційні установи вимкнути світло та електричні пристрої на одну годину, щоб стимулювати інтерес до необхідності протидіяти зміні клімату. У 2007 році 2 мільйони 200 тисяч мешканців і 2100 компаній міста Сідней вимкнули світло на одну годину. В цей час енергоспоживання міста скоротилося більш ніж на 10%, а викиди вуглекислого газу в атмосферу зменшилися так, як ніби-то на дорогах стало на 48 тисяч автовок менше. З тих пір акція «Година Землі» стала відомою в усьому світі. Вимикаючи світло в квартирі на 1 годину, ми можемо заощадити приблизно 500 Вт/год. Час проведення акції — о 20:30.

27 березня, неділя. Міжнародний день театру

Міжнародний день театру був встановлений у 1961 році IX конгресом Міжнародного інституту театру (МІТ). Міжнародний день театру відзначається щорічно 27 березня. Це не просто професійне свято митців сцени, це свято мільйонів глядачів.

27 березня, неділя. Перехід на літній час

Два рази на рік стрілки годинників переводяться на годину. В останню неділю березня — на годину вперед, а в останню неділю жовтня — на годину назад. Це необхідно для того, щоб наблизити адміністративний час до сонячного.

НА ВАС ЧЕКАЄ АРТ-Запоріжжя!!!**4 - 6 березня. V Міжнародний фестиваль авторської пісні «Березневий кіт»**

Запорізький міський клуб авторської пісні «Острівець» з 4 по 6 березня в ПК «Орбіта» проводить традиційний ювілейний V Міжнародний фестиваль авторської пісні «Березневий кіт».

На концертний майданчик «Острівця» вийдуть 18 представників Москви, Києва, Харкова, Донецька, Одеси, Луганська, Полтави, Севастополя, Сак, Дніпропетровська, Дніпродзержинська,

Енергодара.

Формула «Березневого кота» досить проста: «три дні — три концерти»! Усі акції на сцені відрізнятимуться один від одного, повторити на фестивалі виключені! Програма фестивалю:

4 березня (великий зал) — 18.00 - гала-концерт відкриття фестивалю

5 березня (малий зал) — 18.00 - концерт «Барди сміються»

6 березня 16.00 (малий зал) — завершальний концерт фестивалю.

Вхід: 30 грн., продаж квитків за годину до початку представлення біля входу в ПК «Орбіта», вул. Лермонтова, 9. Тел.: 233-24-47, 233-30-29/ Телефони президента клубу: (066) 737-93-82, (096) 360-88-08

Як повідомляє сайт ЧГК в Запоріжжі (<http://chgkzp.narod.ru/>)

5-6 березня відбудеться 2-й етап Чемпіонату України у вищій і першій лігах.

До речі, субботу, 19 февраля, відбувся 2-й етап Всеукраїнського синхронного турніру. Команди, які взяли участь, розмістилися у такому порядку: «Мавзолей ім. В. І. Леніна», «Манія Величчя», «Ништяки!», «Тина Кроль» (ЗДІА), «Светлые головки».

VII Міжнародний студентський фестиваль франкофонних театрів

17—19 березня, Дніпропетровськ, Палац студентів ДНУ. Вхід вільний.

На Міжнародному Студентському Фестивалі франкофонних театрів у Дніпропетровську будуть представлені спектаклі франкомовних авторів у виконанні театральних труп з України та Франції.

Призи (дві поїздки у Францію і право участі у Фестивалі франкофонних театрів в Румунії) будуть вручені кращим акторам міжнародним журі, що складається з професійних театральних діячів.

Поза конкурсом програма фестивалю насичена цікавими зустрічами: обмін досвідом під час зустрічей артистів до або після вистав, обмін між акторами-аматорами і професіоналами у рамках майстер-класів і діалог з глядачами зі сцени і поза стінами театру.

Організований Дніпропетровським Альянс Франсез, за підтримки Посольства Франції, Французького культурного центру в Києві фестиваль вшановує французьку мову.

У перший день фестивалю глядачі побачуть театральну імпровізацію «Поломка». Це постановка Рішара Піно у виконанні трупи «A l'improvisade» (Париж, Франція).